Lietas Nr. A420188615
Lietas arhīva Nr. A42-01886-15/8

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2015.gada 9.septembrī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese A.Juškeviča,

saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 112.[1] panta pirmo un piekto daļu rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru tiktu anulētas ziņas par /pers. B/ deklarēto dzīvesvietu /adrese/.

Aprakstošā daļa

[1] 2014.gada 10.novembrī /pers. A/ (turpmāk arī – pieteicējs) vērsās Rīgas domē ar iesniegumu, kurā lūdza anulēt ziņas par /pers. B/ deklarēto dzīvesvietu /adrese/, un informēja, ka ar /pers. B/ īres līgums nekad nav bijis noslēgts, arī deklarācijas reģistrēšanas brīdī /pers. B/ netika piešķirtas dzīvojamās telpas /adrese/, lietošanas tiesības.

Rīgas domes Personu dzīvesvietas reģistrācijas komisija (turpmāk – Komisija) ar 2014.gada 4.decembra lēmumu (protokols Nr.23, 2.5.2.punkts) pagarināja administratīvā akta izdošanas termiņu līdz četriem mēnešiem no /pers. A/ 2014.gada 10.novembra iesnieguma iesniegšanas dienas, informēja pieteicēju par administratīvā akta termiņa pagarināšanu, aicināja izteikt viedokli un argumentus un iesniegt papildus dokumentus, kas ir būtiski lēmuma pieņemšanai.

Komisija ar 2015.gada 26.februāra lēmumu (protokols Nr.4, 2.6.1.punkts) (turpmāk arī – Lēmums) atteica anulēt ziņas par /pers. B/ deklarēto dzīvesvietu /adrese/, jo nepastāv Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 12.panta pirmās daļas nosacījumi.

Lēmumā norādīts, ka iestādes rīcībā nav dokumentu, kas apliecina, ka /pers. B/ ir zaudējusi dzīvojamas telpas /adrese/, lietošanas tiesības, līdz ar to nav likumīga pamata anulēt ziņas par personas deklarēto dzīvesvietu.

[2] 2015.gada 7.aprīlī Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā saņemts /pers. A/ pieteikums. Administratīvās rajona tiesas tiesnese ar 2015.gada 13.aprīļa lēmumu pieņēma /pers. A/ pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru tiktu anulētas ziņas par /pers. B/ deklarēto dzīvesvietu /adrese/.

Pieteikumā ir norādīts, ka saskaņā ar likuma „Par dzīvojamo telpu īri" 2.pantu dzīvojamās telpas lietošanas vienīgais pamats īriekam vai apakšīriekam ir dzīvojamās telpas īres vai apakšīres līgums. Ar /pers. B/ nepastāv spēkā esošs īres līgums, ko apliecina arī Lēmuma ievaddaļā minētais, ka /pers. B/ nav ieradusies sniegt paskaidrojumus par deklarētās dzīvesvietas adreses tiesisko pamatu. /pers. B/ nedzīvo un nekad nav dzīvojusi minētajā adresē un pastu nesaņem. Tādējādi Lēmumā netieši ir konstatēts, ka /pers. B/ deklarētajā adresē nav sasniedzama tiesiskajās attiecībās ar valsti un pašvaldību, kā to nosaka Dzīvesvietas deklarēšanas likums.

Ja arī /pers. B/ 2000.gada 13.aprīlī ir bijusi toreizējā minētā dzīvokļa īrnieka ģimenes locekle, kā tas minēts Lēmuma pamatojuma daļā, tad viņa šīs tiesības sen jau zaudējusi, jo dzīvoklis kopš 2000.gada vairākkārt (arī šobrīd) ir izīrēts citām personām, kurām viņa noteikti nav ģimenes locekle.

[3] 2015.gada 13.maijā Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā saņemts Komisijas paskaidrojums par /pers. A/ pieteikumu, kurā norādīts, ka iestāde pieteikumu neatzīst un lūdz to noraidīt. Paskaidrojums pamatots ar Lēmumā ietvertajiem apsvērumiem.

[4] 2015.gada 19.jūnijā Administratīvajā rajona tiesā saņemts pieteicēja papildus paskaidrojums par lietas faktiskajiem apstākļiem, kurā sniegti iebildumi par Lēmumu, kā arī norādīts, ka no pieteicēja rīcībā esošajiem dokumentiem nav redzamu pierādījumu tam, ka /pers. B/, deklarējoties pieteicējam daļēji piederošā īpašumā /adrese/, ir šā dzīvokļa īrnieka ģimenes locekle kā norādīts Rīgas domes Personu dzīvesvietas reģistrācijas komisijas rīcībā esošajā arhīva dokumentā – pierakstīšanās veidlapā Nr.15.

Papildus pieteicējs norādījis, ka kopš 1996.gada dzīvokli /adrese/ ir īrējuši tikai pieteicēja brālēns un tēvs, līdz ar to nav saprotams, kā /pers. B/ varēja deklarēties minētajā adresē.

[5] Atbildot uz tiesas pieprasījumu, nekustamā īpašuma /adrese A/, kopīpašnieki /pers. C/, /pers. D/ un /pers. E/ sniedza tiesai viedokli, kurā norādīja, ka ir informēti par tiesvedību un norādīja, ka kopš nama denacionalizācijas /pers. B/ nav dzīvojusi /adrese/, un ka minētā persona nama kopīpašniekiem nav pazīstama.

[6] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 112.[1]panta pirmo daļu administratīvās lietas izskatīšana notiek rakstveida procesā bez tiesas sēdes, ja likumā nav noteikts citādi.

Pārbaudījusi lietas materiālus, tiesa konstatē, ka nepastāv šķēršļi lietas izskatīšanai rakstveida procesā, tādējādi tiesa lietu izskata rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[7] Tiesa, izvērtējot lietas apstākļus un lietā esošos pierādījumus, secina, ka pieteikums ir pamatots un apmierināms.

[8] Tiesa konstatē, ka pieteikums iesniegts par labvēlīga administratīvā akta izdošanu. Atbilstoši judikatūrai, lai uzdotu iestādei izdot labvēlīgu administratīvo aktu, tiesai jāpārbauda, vai tiesību normas piešķir personai tiesības no attiecīgā publisko tiesību subjekta prasīt to labumu, kuru persona ietvērusi savā prasījumā par labvēlīga administratīvā akta izdošanu. Ja piemērojamā tiesību norma nosaka noteiktus tiesiskus un faktiskus apstākļus attiecīgā labuma saņemšanai, tiesai jāpārbauda, vai konkrētajā gadījumā attiecīgie apstākļi ir iestājušies. Ja tiesa norāda uz kādu obligātu apstākli, kuram būtu jābūt, bet, kurš konkrētajā gadījumā nav iestājies, tiesa var noraidīt prasījumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, arī neanalizējot, vai ir iestājušies pārējie tiesību normā minētie apstākļi. Turklāt šādā gadījumā tiesa nav saistīta tikai ar administratīvā akta pamatojumā norādītajiem argumentiem. Izskatot prasījumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, tiesai neatkarīgi no iestādes lēmumā (atteikumā) ietvertā pamatojuma ir objektīvi jāizvērtē, vai pieteicējam ir tiesības uz labvēlīgu administratīvo aktu. Konstatējot, ka kāds labvēlīga administratīvā akta izdošanas priekšnoteikums nav iestājies, tiesai nav pamata apmierināt prasījumu.

Tādējādi tiesai jānoskaidro, vai konkrētajā gadījumā pastāv tiesiskie un faktiskie priekšnoteikumi, lai anulētu ziņas par /pers. B/ deklarēto dzīvesvietu.

[9] Saskaņā ar Dzīvesvietas deklarēšanas likuma *(redakcijā, kas ir spēkā uz lietas izskatīšanas brīdi)* 12.panta pirmās daļas 1.punktu ziņas par deklarēto dzīvesvietu iestāde anulē, ja dzīvesvietas deklarētājs vai viņa likumiskais pārstāvis, vai dzīvesvietas deklarētāja vai viņa likumiskā pārstāvja pilnvarota persona, deklarējot dzīvesvietu, sniegusi nepatiesas ziņas. Savukārt šā panta otrā daļa noteic, ka ziņas par deklarēto dzīvesvietu iestāde anulē, ja attiecīgajai personai nav tiesiska pamata dzīvot deklarētajā dzīvesvietā.

To, vai piemērojams Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 12.panta pirmās daļas 1. vai 2.punkts, izšķir lietas faktiskie apstākļi. Proti, ja no lietas faktiskajiem apstākļiem konstatējams, ka persona, deklarējot dzīvesvietu, sniegusi nepatiesas ziņas, ziņas par deklarēto dzīvesvietu anulējamas, pamatojoties uz Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 12.panta pirmās daļas 1.punktu. Savukārt, ja no faktiskajiem apstākļiem konstatējams, ka personai, deklarējot dzīvesvietu, bija tiesisks pamats dzīvot attiecīgajā dzīvesvietā, bet šis pamats vēlāk zudis, ziņas par deklarēto dzīvesvietu anulējamas, pamatojoties uz Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 12.panta pirmās daļas 2.punktu. (*Augstākās tiesas 2009.gada 18.maija rīcības sēdes lēmuma lietā Nr.SKA-327/2009 8.punkts, 2011.gada 16.marta sprieduma lietā Nr.SKA-34/2011 11.punkts.*)

Izskatāmajā gadījumā pieteicējs lūdz anulēt ziņas par /pers. B/ deklarēto dzīvesvietu, pamatojoties gan uz Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 12.panta pirmās daļas 1.punktu, gan uz šā panta pirmās daļas 2.punktu.

Līdz ar to tiesa turpmāk secīgi pārbaudīs, vai trešā persona, deklarējot dzīvesvietu, sniegusi nepatiesas ziņas un vai trešais personai ir zudis tiesisks pamats dzīvot attiecīgajā dzīvesvietā.

[10] Saskaņā ar Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 3.panta pirmo daļu dzīvesvieta ir jebkura personas brīvi izraudzīta ar nekustamo īpašumu saistīta vieta (ar adresi), kurā persona labprātīgi apmetusies ar tieši vai klusējot izteiktu nodomu tur dzīvot, kurā dzīvot tai ir tiesisks pamats un kuru šī persona atzīst par vietu, kur tā sasniedzama tiesiskajās attiecībās ar valsti un pašvaldību.

No Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 3.panta otrās daļas izriet, ka persona iegūst (uztur) tiesisku pamatu apmesties uz dzīvi noteiktā nekustamā īpašumā, kā arī iegūst tiesību tur deklarēt savu dzīvesvietu (arī uzturēt šo deklarāciju), ja:

1) personai attiecīgais nekustamais īpašums pieder;

2) persona šo nekustamo īpašumu īrē;

3) persona ieguvusi šā īpašuma lietošanas tiesības uz laulības, radniecības vai svainības vai citu likumisku vai līgumisku attiecību pamata. (*Augstākās tiesas 2013.gada 28.novembra sprieduma lietā Nr.SKA-532/2013 9.punkts.*)

Līdz ar to tiesai jāpārbauda, vai lietā ir konstatējami apstākļi, kas norāda uz trešās personas tiesībām apmesties uz dzīvi dzīvoklī /adrese/, un deklarēt šajā adresē savu dzīvesvietu.

[11] No lietas materiāliem izriet, ka /pers. B/ deklarējusi dzīvesvietu 2000.gada 13.aprīlī kā īrnieka ģimenes locekle. No lietā esošās izziņas izriet, ka dzīvokli /adrese C/ īrēja /pers. H/ (trešās personas māte), un /pers. B/ (bij. /uzvārds/) ar vīru /pers. I/ un dēlu /pers. J/ *(lietas 18.lapa)*.

Atbilstoši iedzīvotāju reģistra datu bāzei trešās personas māte šobrīd dzīvo Rēzeknes novadā. Savukārt atbilstoši pieteicēja norādītajam, /pers. B/ jau desmit gadus nedzīvo /adrese/.

Izvērtējot norādītos apstākļus, tiesa secina, ka trešā persona iemitinājās dzīvoklī uz radniecības pamata, līdz ar to lietā nav konstatējami tādi apstākļi, kas būtu par pamatu /pers. B/ deklarētās dzīvesvietas anulēšanai, pamatojoties uz Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 12.panta pirmās daļas 1.punktu.

[12] Kā tiesa norādīja iepriekš, Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 12.panta pirmās daļas 2.punkts noteic, ka ziņas par deklarēto dzīvesvietu iestāde anulē, ja attiecīgajai personai nav tiesiska pamata dzīvot deklarētajā dzīvesvietā. Proti, turpmāk tiesai jāpārbauda vai trešajai personai ir zudis tiesiskais pamats dzīvot strīdus dzīvoklī.

Par Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 12.panta pirmās daļas 2.punktā minēto tiesisko pamatu dzīvot deklarētajā dzīvesvietā kalpo likums, līgums vai tiesas spriedums. Tiesiskais pamats zūd, pamatojoties vai nu uz likumu, līgumu vai tiesas spriedumu *(sk., Augstākās tiesas 2012.gada 15.maija sprieduma lietā Nr.SKA-291/2012 8.punktu)*.

Kā tiesa konstatēja iepriekš, /pers. B/ deklarēja dzīvesvietu /adrese/, Rīgā, pamatojoties uz radniecības faktu kā īrnieka ģimenes locekle. Tomēr uz šo brīdi /pers. B/ deklarētajā dzīvesvietā vairs nedzīvo. Uz minētajiem apstākļiem norāda, gan nekustamā īpašuma īpašnieki, gan arī tas, ka /pers. B/ nav sasniedzama tiesiskajās attiecībās ar valsts un pašvaldību iestādēm. Proti, Komisija ir konstatējusi, ka /pers. B/ nav atsaukusies aicinājumam ierasties iestādē paskaidrojuma sniegšanai, arī tiesa konstatē, ka /pers. B/ adresētie sūtījumi ir atpakaļsūtīti. Ņemot vērā norādītos apstākļus, tiesa secina, ka /pers. B/ faktiski nedzīvo /adrese/, Rīgā. Līdz ar to tiesa atzīst, ka starp /pers. B/ un nekustamā īpašuma īpašniekiem nav civiltiesiska strīda, un /pers. B/ vienīgā atlikusī saistība ar nekustamo īpašumu ir administratīvi tiesiskais dzīvesvietas deklarēšanas fakts.

Augstākā tiesa ir norādījusi, ka gadījumā, ja persona nekustamajā īpašumā nedzīvo un starp šo personu un nekustamā īpašuma īpašnieku nav strīda par tiesībām dzīvot nekustamajā īpašumā, taču personai īpašumā deklarēta dzīvesvieta, ziņas par deklarēto dzīvesvietu anulējamas, pamatojoties uz to, ka personai nav tiesiska pamata dzīvot deklarētajā dzīvesvietā. Šāda situācija var izveidoties, ja personai sākotnēji ir bijis tiesisks pamats dzīvot nekustamajā īpašumā un persona uz šo tiesību pamata ir dzīvesvietu deklarējusi, taču pēc tam labprātīgi vai uz vienošanās pamata atteikusies no savām tiesībām un atstājusi nekustamo īpašumu, bet nav izpildījusi Dzīvesvietas deklarēšanas likumā noteikto pienākumu deklarēt jauno dzīvesvietu. Šādā gadījumā starp deklarēto personu un nekustamā īpašuma īpašnieku nav civiltiesiska strīda, kuru risināt Civilprocesuālā kārtībā, proti, personas vienīgā atlikusī saistība ar nekustamo īpašumu ir administratīvi tiesiskais dzīvesvietas deklarēšanas fakts (*Augstākās tiesas 2012.gada 27.septembra sprieduma lietā Nr.SKA-391/2012 13.punkts.*).

Personai ir jādeklarē sava dzīvesvieta atbilstoši faktiskajai un tiesiskajai situācijai, taču izskatāmajā lietā konstatēts, ka trešā persona ar konkrētām darbībām attiecīgā laika periodā ir atteikusies no sākotnēji izteiktā nodoma labprātīgi apmesties un dzīvot /adrese/, līdz ar to pastāv pamats anulēt ziņas par minēto personu deklarēto dzīvesvietu (*sal. skat. Augstākās tiesas Senāta 2012.gada 27.septembra spriedumu lietā SKA-391/2012*).

Ievērojot minēto, tiesa atzīst, ka konkrētajā gadījumā ir konstatējami priekšnoteikumi labvēlīga administratīvā akta (par ziņu par trešās personas deklarēto dzīvesvietu anulēšanu) izdošanai.

[13] Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmā daļa noteic, ja pieteikums pilnībā vai daļēji apmierināts, tiesa piespriež no atbildētāja par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu.

Tiesa konstatē, ka pieteicējs 2015.gada 7.aprīlī ir samaksājis valsts nodevu Administratīvai rajona tiesai.

Ņemot vērā, ka pieteikums ir apmierināms, no atbildētājas – Rīgas pašvaldības par labu /pers. A/ piespriežama viņa samaksātā valsts nodeva 28,46 *euro*.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu, 246.-251.pantu, 254.panta pirmo daļu un 289.-291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

apmierināt /pers. A/ pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru tiktu anulētas ziņas par /pers. B/ deklarēto dzīvesvietu /adrese/.

Uzdot Rīgas domes Personu dzīvesvietas reģistrācijas komisijai viena mēneša laikā no sprieduma stāšanās spēkā anulēt ziņas par deklarēto dzīvesvietu /pers. B/ (personas kods /personas kods/).

Uzdot Rīgas pašvaldībai atlīdzināt /pers. A/ (personas kods /personas kods/) samaksāto valsts nodevu 28,46 *euro* apmērā.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese A.Juškeviča